

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér Malířství 2 / škola Vladimíra Skrepla

DIPLOMOVÁ PRÁCE

C'est La Vie!

Vypracoval: Michal Rapant, DiS.
Vedoucí diplomové práce: doc. Vladimír Skrepl
Oponent diplomové práce: doc. MgA. Milan Houser

Akademický rok 2017/2018

Své studium jsem zahájil na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně. Nastoupil jsem do ateliéru malířství 1, který vedl Vasil Artamonov. Po krátké době jsem odešel na stáž do Ateliéru intermédií k Václavu Stratilovi. Strávil jsem zde tři semestry a pravděpodobně bych zde i zůstal do konce studia, avšak tušil jsem, že brzy odejde ze školy. Následně jsem si zažádal o stáž na AVU v Praze do ateliéru malířství 2 vedeného Vladimírem Skreplem, kam jsem později přestoupil, jako řádný student akademie. Také jsem strávil jeden semestr na Akademie der Bildenden Künste München v Německu, v ateliéru malířství a grafiky pod vedením Gregora Hildebrandta.

V průběhu studia mi byli vzorem v první řadě Václav Stratil a Vladimír Skrepl. Dále pak Martin Mainer, Jiří Sopko, Jiří Načeradský, Petr Jedlička. Ve světě jsem našel inspiraci v následujících umělcích: František Mertl - FRANTA, Francis Bacon, Lucian Freud, Karel Appel a skupina CoBrA, Jean Michel Basquiat, Pablo Picasso, Henry Matisse, Salvador Dali, Francisco Goya, Diego Velasquez, Pieter Brueghel, Hieronymus Bosh, němečtí expresionisté, fauvisté a mnoho dalších.

V loňském roce jsem se připravoval na státní zkoušku z dějin umění. Během měsíců věnovaných učení se malování ocitlo na vedlejší koleji. Studium mělo zásadní přednost. S tím ale rostla chuť malovat. Když jsem listoval knihami dějin umění zaměřenými převážně na malířství kterýchkoli období, neuvěřitelně jsem si zamiloval zátiší a portréty. Začalo to u renesančních mistrů a pokračovalo až do současnosti. Námět zátiší a portrétů mě tak zaujal, že jsem během měsíce namaloval asi dvacet obrazů zátiší a portrétů. Chuť malovat právě toto téma byla aktuální i proto, že jsem stále cítil jeho nevyčerpanost v mé tvorbě. Nakonec, po různých úvahách a konzultacích, jsem si zvolil kombinaci portrétů a zátiší jako téma mé diplomové práce. Malovat mé profesory, kurátory, přátelé a členy rodiny, kteří mi stáli po boku na strastiplné cestě uměním, jsem si vybral záměrně, protože nastal čas vzpomínek, bilancování a vyhodnocování mé dosavadní cesty. Shrnutí týkající se lidí, kteří mě na této cestě doprovázeli, inspirovali a učili, ale hlavně stáli se mnou na počátku pro mě neznámých cest, po kterých se mnou vykročili a uvedli mě do nových problematik. Například začátek navštěvování lidové školy umění, ukázka expresivního přístupu k malbě a nalezení nových inspiračních zdrojů z historie, stejně tak uspořádání první výstavy, dar v podobě obřích pláten, probuzení vášně pro malbu, nebo jen čistě nezištná pomoc a podpora.

Sérii jsem nemaloval chronologicky. Každý obraz je individuální, jako je individuální každý člověk. Spočívá to jak ve formální, tak v obsahové stránce.

V mém procesu tvorby je čas potřebný k přemýšlení důležitější než čas potřebný pro vlastní malbu. Ve chvíli, kdy už mám v hlavě vymyšlený obraz, jeho podobu, prostředky i

obsah, tak netrvá dlouho jít a namalovat ho. Takže v době, kdy jsem tři měsíce napínal mnoho pláten, jsem měl dostatek času vymyslet všechny obrazy na diplomovou práci. Samozřejmě, že se varianty stále měnily, doplňovaly nebo opouštěly. Ale kostra každého obrazu byla jasná. Po důkladné selekci vzniklo čtrnáct obrazů, a tak mi dovoluňte, abych vám představil následující osobnosti:

Ludmila Rapantová (maminka), Richard Adam (galerista a kurátor), Martin Mainer (vedoucí ateliéru malířství 4 na AVU), Barbora Kachlíková (kamarádka a spolužačka), Vasil Artamonov (vedoucí ateliéru malířství 1 na FaVU v Brně), Bohumil Dobeš (děda), Václav Stratil (bývalý vedoucí ateliéru intermédií na FaVU v Brně), Petr Miženko (kamarád a spolužák), Petr Jedlička (pedagog na VOŠ restaurátorské v Brně), Jiří Homola (bývalý učitel v Lidové škole umění ve Vyškově), František Mertl - FRANTA (malíř ve Vence-Franci), Vladimír Skrepl (vedoucí ateliéru malířství 2 na AVU), Samuel Paučo a Lyuben Petrov (toho času vedoucí letního kurzu malby na FaVU v Brně), Marie Dohnalová (kunsthistorička).

Na počátku jsem měl vizi, že budu malovat čistě jen portréty, vyobrazení podoby a zachycení charakteru. Chtěl jsem, aby mi každý z nich seděl modelem. Samozřejmě by to u všech nešlo, řešil bych to pomocí fotografií. Každopádně jsem si časem uvědomil, že to nebude to pravé ořechové. Po konzultaci s kolegy jsem zvolil kombinaci portrétů vytvořených pomocí zátiší inspirovaných lidmi, kterých se týkal konkrétní obraz, ale i to mi přišlo, že by se mohlo mnohé opakovat. Postupem času jsem došel k tomu, že nejlepším řešením bude oba žánry kombinovat v závislosti na tom, čím mě daná osoba inspirovala či jinak pomohla na mé cestě.

Jako první jsem začal malovat maminku, protože u ní to vše začalo. Je to jediný portrét čistě jen tváře, každý jiný obraz je v kombinaci s dalšími prvky nebo zátiší různého druhu. Nedílnou součástí obrazů jsou i názvy. Jako příklad uvedu dva názvy: „*Na tu školu se nedostaneš!(...) Dostaneš, ale musíš začít makat!*“, nebo také název „*Rád bych vystavil Dianu Lovkyni, jako ústřední obraz výstavy.*“ Název považuji za most mezi myslí umělce a diváka. Při pojmenování jsem vycházel ze společných rozprav s portrétovanými, kdy mi určité jejich poselství utkvělo v hlavě a uchoval jsem si je v mysli do dnes. Jsou to věci náhody a času. Je jedno kdy to vyřkli, ale důležité je, že to mělo pro mě velkou váhu v té době. Stejně tak důležitý je i rozměr formátu obrazu, kterým vyjadřuji důležitost jednotlivce pro můj vývoj na cestě umění, nikoli však důležitost dané osoby pro můj osobní život. Výsledkem je synergie, která mě formovala.

Formální stránka diplomové práce: maluji na velkoformátová lněná plátna napnutá na dřevěné rámy. Převážně používám olejové barvy, ale nezřídka maluji i akrylovými barvami, avšak pouze na pozadí. K malbě přistupuji expresivně, tlačím barvu rovnou z tub na plátno,

pomocí špachtlí nebo širokých štětek a válečků dávám barvě tvar nebo gesticky barvu roztírám po ploše plátna. Například pro obraz znázorňující Martina Mainera jsem si vyřezal masku s jeho podobou z lipového dřeva, vyjadřující jeho osobu jako šamana; tu jsem následně přibil hřebíky do rámu obrazu a pomaloval. Portréty jsem maloval jak podle modelu, tak i podle fotek. Stejně tak i zátiší. Často při malování tváře používám jen prsty. Je to víc osobní a také se mi lépe pracuje s barvou. Přirovnal bych to k sochařskému přístupu, kdy modeluju tvář, ale místo hmoty hlíny používám barvu.

U zátiší zaleželo na tom, co jsem chtěl malovat a zda bylo v mých silách dovést si předměty do ateliéru a poskládat si je, nebo využít fotografie předem instalovaných zátiší a podle toho realizovat obraz. Zátiší maluji nejraději podle reálného modelu. Z nejrůznějších předmětů, které mě osloví při prohledávání půdy, avšak pro květinová zátiší jsem si obstaral květiny z veřejného prostoru nebo si vyprosil v květinářství uvadlé květiny, které již nikdo nechce. Při portrétování je samozřejmě nejlepší, účastní-li se osoba pózování.

Do teoretické části bych měl zahrnout ještě jeden popis předmětu, který vznikl paralelně při malování, ale nezahrnuji ho do diplomové práce. Jde o pracovní sako, ve kterém jsem maloval celou diplomovou práci, a co je důležité, jenom tuto práci. Před každým malováním jsem sako vyfotil, abych měl záznam o tom, jak se jednotlivé vrstvy barev mění a nabývají na hmotě, barevnosti a výraze. Považuji tento předmět za určitý můj autoportrét a jednotlivé malování obrazů, během kterého ulpívají barvy na saku, jako metaforu k výuce, inspiracím a vlivům jednotlivých lidí v sérii.

Z mého pohledu na díla vzniklá v diplomovém ročníku se výsledek podařil. Ne vždy to šlo snadno a lehce, byl to boj. Obecně si však myslím, že jsem vyjádřil to, co jsem chtěl a důstojně se loučím s milovanou školou a důležitou etapou života. Tato série je pro mě již uzavřená, ale nemyslím si, že bych hned tak opustil téma zátiší a portrétů, stále mě tato práce naplňuje a mám potřebu jejího dalšího zpracování. Změna se bude určitě týkat způsobu přístupu k danému tématu i k procesu malby, co mě bude dál inspirovat a důvodu „Proč“ to dělat.

Chce to čas!

25. května 2018

Michal Rapant